

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ВНЗ ЗАСОБАМИ КВЕСТ-ГРИ

В. Ю. Чалий

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

Анотація. Стаття присвячена проблемі низької мотивації студентів педагогічних ВНЗ до занять фізичною культурою. У роботі визначено основні чинники, що впливають на актуалізацію навчальної діяльності; проаналізовано застосування квест технології, як засобу мотивації до занять фізичною культурою; обґрунтовано мотиви, що впливають на посилення інтересу до занять фізичними вправами.

Ключові слова: мотивація, студенти, фізична культура, квест технологія, Веб-квест, здоровий спосіб життя.

Постановка проблеми. На сьогодні в освітньому просторі України фізична культура є комплексним і складним соціальним явищем, що виконує провідну роль у формуванні здорового способу життя молодого покоління. У педагогічних ВНЗ фізичній культурі приділяється значна увага, проте фахівці вбачають послаблений інтерес і, як наслідок, нерозуміння потреби у студентів до занять фізичною культурою та спортом [1]. Щоб забезпечити й створити необхідні передумови здорового способу життя студентської молоді, залучити до активного способу життя та продуктивної професійно-педагогічної діяльності, педагоги з фізичного виховання повинні впроваджувати у навчальний процес інноваційні форми та методи навчання, що сприятимуть мотивації до занять фізичними вправами. Нагальність пошуку способів навчання й виховання здорової людини, а не тільки збереження й підтримка здоров'я, передбачає проблему формування готовності майбутнього вчителя до створення та використання

здоров'язбережувальних освітніх технологій на одне зі значущих місць у педагогічній науці [4]. Оскільки студенти педагогічного ВНЗ – це майбутні педагоги, які виховуватимуть наступні покоління, а погіршення у стані здоров'я – головна проблема XXI століття, то проблема формування мотивації до занять фізичною культурою є особливо актуальною.

Аналіз наукових досліджень. На основі аналізу наукових джерел визначено, що проблема мотивації до занять фізичною культурою є предметом особливої уваги як у теорії педагогіки, так і в методиці фізичного виховання. Цілісний підхід до формування здоров'я людини розглядали М. Амосов, Т. Бойченко, Е. Булич, О. Міхеєнко, І. Мурахов тощо; проблема шляхів створення здоров'язбережувального освітнього середовища висвітлюється у роботах О. Багінської, О. Єжової, В. Пристинського; створення методологічних засад здоров'язбережувальної діяльності досліджували Н. Башавець, Ю. Бойчук, П. Джуринський, О. Дубогай, Н. Завидівська, Л. Лисенко, В. Омеляненко, В. Оржеховська та ін.; формування мотивації до зміцнення здоров'я засобами фізичного виховання досліджувала Т. Круцевич. Проте теоретичне підґрунтя для застосування квест технологій, як засобу мотиваційної діяльності у фізичному вихованні спеціально ще не розглядалися.

Мета роботи полягає в тому, щоб з'ясувати особливості пізнавальної активності на заняттях із фізичної культури та визначити роль використання квест технологій і надати рекомендації, спрямовані на підвищення мотивації студентів педагогічних ВНЗ до занять фізичними вправами, які сприятимуть фізичному розвитку й зміцненню фізичного та психічного здоров'я студентської молоді, що впливатиме в подальшому на позитивний розвиток здорового способу життя їхніх вихованців.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні брали участь 75 студентів 1-3-х курсів різних факультетів Харківського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Для вирішення поставлених завдань

використовувались наступні методи: теоретичний аналіз, аналіз науково-методичної літератури, проведення квест гри та анкетування.

Результати дослідження та їх обговорення. За допомогою анкетування з'ясовано, що 60 % вважають заняття фізичною культурою необхідним для своєї майбутньої діяльності, натомість 40 % опитаних дотримуються протилежної думки. Наголошуємо на тому, що 35 % опитаних студентів самостійно займаються фізичними вправами 5 разів і 45 % – 3 рази на тиждень в навчальний час, серед яких фізкультпаузи, фізкультхвилинки, а в позанавчальний, особливо влітку – бігом, плаванням, але 20 % не витрачають час взагалі на заняття фізичними вправами.

Оскільки більшість студентів педагогічних ВНЗ – це дівчата, то досліджуючи мотиви, що спонукають їх займатися фізичною культурою, з'ясовано, що найбільш популярними мотивами є такі: корекція фігури – 45 %; формування красивої постави – 20 %; зміцнення і збереження здоров'я – 15 %; мотив ігри і розваги – 10 %; збільшення рухової активності – 5 %; знаходження друзів – 2 %; розвиток фізичних якостей – 3%.

За результатами дослідження більшість опитуваних отримують інформацію стосовно фізичної культури на заняттях із фізичної культури, тому вони і є провідною формою роботи зі створення позитивної мотивації до занять фізичною культурою. Але зважаючи на ряд досліджень, в яких зазначено, що стандартні форми проведення заняття фізичною культурою зменшують інтерес до фізичного виховання і, як наслідок – пропуски занять, потрібно акцентувати увагу саме на форми і методи навчання.

Спираючись на наукові дослідження зазначимо, що необхідною передумовою формування інтересу до занять фізичною культурою є надання студентам можливості виявити свої здібності (фізичні, творчі, розумові). Чим активнішими є методи навчання, тим легше зацікавити учасників занять [6]. Як зазначалося вище, цікавим є те, що вимагає проявити творчі здібності (створювати разом сценарії спортивних свят з використанням естафет, пісень, рухливих ігор; долати завдання з квесту, де потрібно виконати

і фізичні вправи, і творчі завдання (малюнок, пісня, танок, загадки), натомість одноманітні завдання не викликають інтересу. Через те, що не всі студенти відвідують секції з фізичного виховання, а тому й не беруть участі у спортивних змаганнях (що свідчить про їхню низьку фізичну підготовленість), тому характерним є те, що у них відсутній інтерес до спортивно-масових і оздоровчих заходів.

Для вирішення зазначеної проблеми викладачі кафедри фізичного виховання Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, виокремлюють найбільш бажані для молоді засоби та методи навчання – це колективні, цілеспрямовані й емоційно насичені заняття, що спонукають до творчої активності та насичені ігровим змістом. На заняттях із фізичної культури проводились спортивна рольова гра (квест) «Козацький скарб» (сприяє вихованню в здоровій молоді, патріотів та формування здорового образу життя та вивчення історії рідного краю, міста та України), а також для груп, що перебувають на карантині й не відвідують спортивної зали – Веб-квест «Полювання на ідеальну фігуру» (розвивається кмітливість, винахідливість, уважність, творчість, а також швидкість), що, використовуючи інформаційні ресурси Інтернет і, інтегруючи їх у навчальний процес, допомагає ефективно формувати низку компетенцій: соціальних, навчальних, комунікативних, інформаційних.

Проведення Веб-квесту передбачає досить не простий пошук інформації в мережі, де учасники вчать використовувати інформаційний простір Інтернет для розширення сфери своєї творчої діяльності.

Провідними завданнями квесту було – зацікавити сучасну молодь виявляти відданість Батьківщині та українському народу через відродження національних і загальнолюдських духовних та моральних цінностей; популяризувати фізичну культуру та спорт серед студентської молоді; формувати свідоме ставлення до здорового способу життя, збереження та зміцнення особистого здоров'я. У конкурсі брали участь команди

студентів віком від 15 до 18 років. До складу команди входили від 6 до 10 учасників. Викладач, що проводить квест, безпосередньої участі не бере. Команда має право самостійно обирати свою назву, логотип. Квест-гра складається з кількох завдань, кожне завдання має одну або дві підказки та встановлений організаторами час виконання, що складає дві години, з урахуванням штрафного часу. Якщо команда пройшла всі точки встановленого маршруту й фінішувала раніше встановленого часу їй нараховуються бонусні бали (1 хвилина – 1 бал), а, якщо команда фінішувала у позавстановлений час їй нараховується штрафний бал: 1 хвилина – мінус 1 бал від загальної кількості балів. Переможцем стає команда, що за сумою балів і часу виконання завдань, компенсованого за рахунок виконання цих завдань, швидше за всіх пододала встановлений маршрут, проте, якщо однакова кількість балів у двох команд, переможцем стала команда, що фінішувала першою.

До основних переваг зазначимо, що застосування квесту дозволяє: пізнати студентам один одного в умовах необхідності прийняття швидких рішень; виявити приховані здібності, потенційних лідерів, інтелектуалів, студентів-логістів, які вміють прорахувати на декілька ходів вперед; розвивати логічне мислення, інтуїцію, уміння швидко знаходити вихід із складної ситуації, знайти спільну мову з різними особами; краще ознайомитися з темою заняття; спільно пережити (завдяки ігровим етапам) емоційні сплески, що психологічно зближує учасників, викликає масу позитивних емоцій і радісних спогадів, сприяє розвитку комунікабельності; розвивати, на інтелектуальних етапах гри, ерудицію і виявляти спритність.

Висновки. Педагогічний процес формування готовності студентів до реалізації здоров'язберезувальних технологій слід розглядати не тільки як окремий складник системи підготовки висококваліфікованих фахівців, а і як форму освіти молоді, зважаючи на їх індивідуальні потреби у здобутті певних знань, формуванні умінь і навичок, особистісному і професійному

зростанні. Для того, щоб формувати у студентів педагогічних ВНЗ стійкої мотивації до занять фізичною культурою необхідно, починаючи з першого курсу запроваджувати у заняття фізичної культури новітні технології навчання, що сприятиме формуванню сучасних поглядів на роль фізичної культури у процесі становлення особистості; пропагувати фізичну культуру і спорт; стимулювати прагнення бути здоровим і виховувати здорову націю. Також важливо скерувати студентів на опанування системою загальнотеоретичних, спеціальних і методичних знань із використанням фізичної культури у виховній роботі з подальшим їх використанням за фахом.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в упровадженні концепції формування готовності майбутніх педагогів до використання здоров'язберезувальних технологій у професійній підготовці.

Література

1. Гаркуша С. В. Теоретичні та методичні засади формування готовності майбутніх фахівців фізичного виховання до використання здоров'язберезувальних технологій: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Гаркуша Сергій Васильович. – Чернігів, 2015. – 40 с.

2. Канюк С. Психологія мотивацій / С. Канюк – К. : Либідь, 2002.– 304 с.

3. Литвиненко І. Причини безвідповідального відношення молоді до свого здоров'я / І. Литвиненко // Фізична культура, спорт та здоров'я нації – нова епоха, нова генерація : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції. – Миколаїв : МДПУ, 2002. – С.173–179.

4. Павленко І. О. Формування у студентів мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури / І. О. Павленко, Л. І. Бережна, О. Р.Сидоренко // Теорія і практика фізичного виховання. – 2010. – № 1–2. –

Том 1. – С. 605– 610.